

VI BEHÖVER EN RÄTTVIS KLIMATOMSTÄLLNING

Klimatförändringarna är ett allvarligt hot mot mänskligheten och allt liv på jorden. Därför krävs en snabb, grön och rättvis omställning av hela samhället – även av handeln och vår konsumtion. En stor majoritet bland Handels medlemmar anser att det behövs politiska styrmedel för att genomföra och påskynda omställningen.

Handeln bidrar till påfrestningar på miljön framför allt genom de varor och produkter som branschen förmedlar. Men det finns fler orsaker till att Handels engagerar sig i miljö- och klimatfrågan. Här är några:

- Effekterna av ett förändrat klimat kommer att slå hårdast mot de grupper som redan är mest utsatta, det vill säga arbetare, kvinnor och barn. Den globala uppvärmningen är ett hot mot ökad jämlikhet, vilket är en av fackföreningsrörelsens viktigaste frågor.
- Omställningen i handeln påverkar de anställdas arbetsituation och vilken kompetens de behöver i jobbet.
- Genom sina medlemmar har facket kunskap och insyn i företagets verksamhet. De anställdas erfarenheter och förslag är mycket värdefulla när det gäller att åstadkomma en smidig omställning till en mer hållbar verksamhet.

Handeln måste ändra inriktning

Idag konsumerar den genomsnittlige svensken som om det fanns fyra jordklot. Våra utsläpp på grund av konsumtion är idag mer än tio gånger högre än den nivå som är hållbar på lång sikt. När det gäller handeldns verksamheter är det inte i första hand i Sverige som utsläpp och miljöpåverkan sker. Det sker i andra länder, genom råvaruutvinning, produktion och transporter av varor.

För att kunna sänka utsläppen måste branscher, handlare och konsumenter ställa krav på producenterna. Politiska reformer och samarbeten mellan branscher, såväl i Sverige som internationellt, är sannolikt det som ger störst effekt.

Två tredjedelar av de svenska utsläppen kommer från privat konsumtion. För att kunna sänka dem måste det bli lätt för konsumenten att göra bra miljöval och svårt eller till och med omöjligt att konsumera ohållbart.

Vi vill att politikerna ska:

- Revidera nuvarande mål för Sverige om nollutsläpp senast år 2045 till senast år 2035.
- Införa ett nationellt mål för hur de konsumtionsbaserade utsläppen ska minska.
- Göra det obligatoriskt att deklarerat produkters totala miljö- och klimatpåverkan.
- Införa gränsvärden för hur stor miljöpåverkan olika produkter får ha.
- Skärpa lagkrav på producenter att ta ansvar för hållbarhet i hela produktions- och leveranskedjan.
- Utredda möjligheten att införa ett system med miljö- och klimatpott för konsumenter.
- Säkerställa miljömässig hållbarhet i offentlig upphandling och inköp.

Dags att övergå till en cirkulär ekonomi

Dagens ekonomi går i hög grad ut på att skapa tillväxt genom att producera nya varor, som säljs, används en kort tid och sedan slängs. Det mönstret måste brytas om vårt levnadssätt och konsumtion ska vara hållbart. I stället är det dags att övergå till en cirkulär ekonomi, där vi använder produkter

länge och återanvänder och återvinner material i så hög utsträckning som möjligt.

Vi vill att politikerna ska:

- Sänka momsen på kommersiell second hand-försäljning.
- Införa subventioner riktade till uthyrningsverksamheter, till exempel i form av avdragsrätt på hyresavgifter eller lägre moms på uthyrning.
- Införa pantsystem för fler produkter.
- Förbjuda planerat åldrande av varor inom sällanköp.
- Kräva märkning med förväntad livslängd av varor inom sällanköp, samt livslängdsgaranti.
- Införa ett förbud för företag att förstöra osålda och funktionsdugliga varor.
- Utöka möjligheten att göra avdrag för reparation av varor som inte täcks av livslängdsgarantin.

Det behövs mindre och bättre material i varor, emballage och förpackningar

Hur mycket och vilka material som används är helt avgörande för vilken påverkan produkter får på klimat och miljö. Både själva varan och hur den tillverkas påverkar miljön. Likaså har förpackningen stor betydelse.

Vi vill att politikerna ska:

- Införa skatt på förpackningar och emballage som differentieras utifrån det använda materialets klimatpåverkan ur ett livscykelperspektiv.
  - Standardisera plastinnehåll i plastprodukter för att öka möjligheten till återvinning.
  - Införa lagkrav på att produkter designas så att det går att separera material från varandra, i syfte att enklare kunna återanvändas och återvinnas.
  - Införa styrmedel som jämnar ut prisskillnaden mellan återvunnen och ny råvara.
-

Transporter av varor måste bli effektiva och fossilfria

Det är sedan länge väl känt att fossila bränslen leder till utsläpp av växthusgaser. Inrikes transporter svarar för nära en tredjedel av Sveriges utsläpp av växthusgaser i landet. I och med den ökande e-handeln har transporternas miljö- och klimatpåverkan blivit mer aktuell för branschen. Ökad e-handel skulle kunna bidra till en minskning av privata shoppingresor med bil, som ersätts med effektiva och samordnade varustransporter.

Vi vill att politikerna ska:

- Skärpa lagkraven på övergång till fossilfria transporter. För att styra investeringar i fordon och transportlösningar bort från fossila drivmedel behöver lagstiftarna sätta en tydlig gräns för när fossila transporter ska vara helt utfasade.
- Planera kollektivtrafik och stadsmiljö på ett sätt som underlättar kollektiv transport till och från fysiska butiker och e-handels utlämningsställen.
- Införa krav och riktlinjer för högre fyllnadsgrad i transporter.
- Införa en lagstadgad avgift för frakt till kund och för returer, i syfte att minska överkonsumtion och onödigt frekventa beställningar och returer samt förebygga osund konkurrens.
- Kräva att e-handelsföretag informerar om produkternas ursprungsland och var e-handlaren kommer ifrån.
- Ge myndigheter i uppdrag att utreda e-handels hållbarhet.
- Ta krafttag mot falska egenanställningar så att plattformsföretag betraktas som arbetsgivare med tillhörande arbetsgivaransvar.
- Ställa krav på utsläppsrapportering, eftersom delar av transportbranschen idag präglas av brist på transparens när det gäller miljökadliga utsläpp.

Konsumtionen av livsmedel måste bli mer hållbar

Kött är den grupp livsmedel som står för störst andel av utsläpp som påverkar klimatet. En kost som mer baseras på växter än den vi har idag är en livsstilsförändring som gör stor skillnad för klimatet. Därför måste konsumtionen av kött minska och utbudet av växtbaserade, ekologiska och närproducerade livsmedel öka.

Även dagligvaror bör omfattas av krav på deklARATIONER vad gäller miljö- och klimatpåverkan och regler som styr material, transporter och val av förpackningar. Ett stort problem när det gäller livsmedelskonsumtionen är matsvinn, det vill säga mat som kasseras. För att förbättra hanteringen av livsmedel och motverka matsvinn krävs ett målmedvetet arbete.

Vi vill att politikerna ska:

- Differentiera momsens på livsmedel utifrån dess påverkan på miljö och klimat.
- Införa en generell skyldighet för hushåll och verksamheter att sortera ut matavfall, liksom krav som redan idag finns på att sortera ut förpackningar, tidningar, elavfall med mera.
- Införa styrmedel för att öka konsumtionen av växtbaserad kost, till exempel punktskatter på kött och låg andel kött i offentlig upphandling.
- Inrätta stöd till lantbrukare att övergå till ekologisk och växtbaserad livsmedelsproduktion.

Läs mer på handels.se

[Handels miljö- och klimatpolitiska program](#)

[Handelsanställdas syn på miljö- och klimatfrågor](#)

[Fri frakt till ett högt pris – En analys av e-handels utveckling och hållbarhet](#)